

Drangedal kommune

Vår ref. 25/3091 - 1
Saksbehandler Osmund Jensen
Dato 11.11.2025

Saksnr.	Utvalg	Møtedato
	Ungdomsrådet	
	Eldrerådet	
	Rådet for personer med funksjonsnedsettelse	
	Hovedutvalg for helse, oppvekst og kultur	
	Hovedutvalg for teknikk, landbruk og miljø	
	Arbeidsmiljøutvalget	
	Administrasjonsutvalget	
	Formannskapet	
	Kommunestyret	

Budsjett 2026 med økonomiplan 2027-29

Kommunedirektørens innstilling

1. Kommunestyret vedtar netto utgiftsrammer på sektornivå for budsjettåret 2026 og for økonomiplanperioden slik de fremgår av budsjettdokumentet i vedlegget *Bevilgninger drift – fordelt på sektorer*.
2. Kommunestyret vedtar investeringsbudsjett for budsjettåret 2026 og investeringsrammer for økonomiplanperioden slik de fremgår av budsjettdokumentet i vedlegget *Bevilgningsoversikt Investering* og av tabellen *Investeringer 2026-29*.
3. Kommunestyret vedtar re-budsjettering av investeringer fra 2025 til 2026 slik det fremgår av tabellen *Investeringer 2026-29*.
4. Kommunestyret vedtar mål, aktiviteter, tiltak og premisser for bevilgningene slik de fremgår av budsjettdokumentet.
5. Avgifter og egenbetalinger for 2026 vedtas i samsvar med gebyrtabellen i budsjettdokumentet.
6. Eventuelt underskudd på selvkostkalkylen knyttet til vannforsyning, avløpshåndtering, renovasjon, slam og feiing avregnes mot tidligere underskudd. Overskudd avsettes på bundet selvkostfond for senere tilbakeføring til abonnementene.
7. Drifts- og investeringsrammene for årene 2027-29 anses som retningsgivende for det videre budsjettarbeidet gjennom årlig rullering av økonomiplanen.

8. Drangedal kirkelige fellesråd får en budsjetttramme på 3,174 mill. kroner til den kirkelige virksomhet i kommunene og en budsjetttramme på 3,237 mill. kroner til drift av gravplasser. Til fradrag i rammen for drift av den kirkelige virksomhet går fellesrådets tjenesteytingsavtale med kommunen kostnadsberegnet til 0,174 mill. kroner.
9. Kontrollutvalget får en budsjetttramme på 1,380 mill. kroner til kontrollarbeidet i 2026. Kontrollutvalget gis fullmakt til å omdisponere midler innenfor rammen.
10. Kommunedirektøren gis fullmakt til å korrigere budsjettet for endringer i Statsbudsjettet og i eiendomsskattegrunnlaget for kraftverk når dette foreligger. Nettoeffekten av endringer føres mot disposisjonsfond.
11. Kommunestyret vedtar å ta utbytte fra Drangedal Kraft med 14,650 mill. kroner i 2026.
12. Kommunedirektøren gis fullmakt til å bruke sektorspesifikke disposisjonsfond slik det er innarbeidet i delegeringsreglementet.
13. Kommunestyret godkjenner låneopptak på 124,760 mill. kroner i 2026. Inkludert i lånebeløpet er 12,0 mill. kroner til videre utlån (startlån) og 32,8 mill. kroner til refinansiering av lån overtatt fra boligstiftelsene. Lån tas opp i den takt som er nødvendig for å sikre finansiering av investeringer, uavhengig av om disse er fullført i budsjettåret eller ikke.
14. Kommunedirektøren får fullmakt til å gjennomføre låneopptak innenfor vedtatt investeringsramme og finansieringsplan, og til refinansiering av eksisterende lån. Låneopptak skal foretas i samsvar med gjeldende finansreglement.
15. Kommunestyret vedtar at alle lån i låneporteføljen til Drangedal kommune kan være gjenstand for refinansiering i budsjettåret 2026.
16. Lån skal nedbetales i samsvar med bestemmelsene i kommunelovens § 14-18 om minste lovlige avdrag. Kommunedirektøren står fritt til å betale budsjetterte avdrag på de lån han finner formålstjenlig.
17. Skatt på inntekt og formue utlignes med de maksimalsatser Stortinget vedtar. Den kommunale skatteøren for 2026 vedtas til 11,35 %.
18. Det skal skrives ut eiendomsskatt for all fast eiendom i hele kommunen, jfr. eiendomsskatteloven § 3, første ledd bokstav a.
19. I henhold til eiendomsskatteloven § 11 settes skattesatsen for bolig, landbruk og fritidseiendommer til maksimalsatsen på 4 promille av takstgrunnlaget, mens skattesatsen for næringseiendom, kraftanlegg, vindkraftverk, kraftnettet og anlegg omfatta av særskattereglene for petroleum, vedtas øket med 1 promille til maksimalsatsen på 7 promille. Bunnfradrag benyttes ikke.
20. Eiendomsskatten kreves inn i 1, 4 eller 12 terminer, jfr. eiendomsskatteloven § 25.
21. Drangedal har følgende fritak for eiendomsskatt: a) Alle eiendommer som omfattes av eiendomsskattelovens § 5, og b) Eiendommer eid av lag, foreninger, stiftelser og institusjoner jfr. eiendomsskattelovens § 7.

Bakgrunn

Kommunedirektøren har med bakgrunn i føringene i gjeldende økonomiplan, resultater og erfaringer fra tidligere år, vurderinger av årets drift, og en vurdering av kommunens inntektsforutsetninger og regjeringens forslag til statsbudsjett, utarbeidet forslag til formannskapets innstilling til budsjett 2026 og økonomiplan for perioden 2027-29.

Budsjettet for 2026 vil være bindende når det vedtas av kommunestyret, mens økonomiplanen skal være retningsgivende for kommunens budsjettarbeid og øvrige planleggingsvirksomhet i årene fremover.

Kommunedirektøren har vært opptatt av å legge frem et realistisk beslutningsgrunnlag. Samtlige kommunalsjefer og enhetsledere har bidratt aktivt i prosessen med å utarbeide budsjettforslaget.

Formannskapet får fremlagt et budsjettdokument som gir en beskrivelse av kommunens økonomiske situasjon og forventet inntektsutvikling, samt de forutsetninger og føringar som er lagt til grunn for budsjettarbeidet. Kommunedirektørens forslag til budsjett og økonomiplan er videre beskrevet i de

etter Forskrift om økonomiplan, årsbudsjett, årsregnskap og årsberetning for kommuner og fylkeskommuner obligatoriske oversikter, som inngår i budsjettdokument.

Saksfremstilling

Kombinasjonen av høy pris- og lønnsvekst, et fortsatt høyt rentenivå og kun en marginal økning i kommunenes handlingsrom i forslaget til statsbudsjett, har gjort arbeidet med budsjett 2026 og økonomiplan 2027-29 svært krevende. I tillegg står kommune-Norge overfor betydelige demografiutfordringer som vi må starte forberedelsene til nå, dersom kommunen skal ha mulighet til å kunne håndtere disse når skiftet kommer for fullt mot slutten av økonomiplanperioden. Sistnevnte vil kreve både investeringer i ny infrastruktur og effektivisering av drift. I tillegg vil vi måtte flytte midler fra områder med nedgang i behov og over til områder hvor behovene øker.

Budsjettet for 2026 inneholder både betydelige utgiftskutt og en flytting av midler mellom sektorene. Behovet for en nedjustering av driften er synliggjort gjennom utarbeidelsen av konsekvensjustert budsjett og fremleggelsen av 2. tertialrapport. Samlet sett bærer disse to rapportene bud om et samlet nedtrekksbehov over økonomiplanperioden på opp mot 40 mill. kroner.

Kommunedirektøren har i salderingsprosessen forslått tiltak med en samlet effekt på 7,22 mill. kroner i 2026 og 23,72 mill. kroner frem mot utgangen av 2028. I 2029 reduseres effekten av utgiftskuttene til 15,861 mill. kroner som følge av demografiutviklingen og full igangkjøring av Doktortunet.

Samtlige salderingsstrategier (omstillingsalternativet, finansieringsalternativet, skjermingsalternativet og driftsalternativet) har vært benyttet i salderingsprosessen, og man har gjennom disse klart å legge fram et forslag til årsbudsjett for 2026 med et netto driftsresultat på minus 5,544 mill. kroner som er saldert til balanse gjennom bruk av midler fra disposisjonsfond.

For årene 2027 og 2028 budsjetteres det med mindre driftsunderskudd på hhv. 1,690 og 0,947 mill. kroner som salderes gjennom bruk av bundne driftsfond (selvkost) før vi i 2029 på nytt får et underskudd 9,742 mill. kroner som må salderes gjennom bruk av disposisjonsfondet.

Til tross for tiltakene som er foreslått i budsjettforslaget er forventede resultater over økonomiplanperioden fortsatt marginale, både ift. anbefalingen fra TBU og kommunens egen handlingsregel. Kommuneøkonomien er derfor fortsatt sårbar, og arbeidet med god og hyppig regnskapsrapportering, og fortsatt omstilling, vil ha høy prioritet i tiden fremover.

Referanser i saken

- Kommuneloven
- Forskrift om økonomiplan, årsbudsjett, årsregnskap og årsberetning for kommuner og fylkeskommuner
- Lov om eidegdomsskatt til kommunane
- Statsforvalters forventningsbrev til kommunene

Vurdering

Kommunedirektøren anser det resultatnivået som det er lagt opp til i budsjett og økonomiplan som akseptabelt og forsvarlig i det kortsiktige perspektivet. I et lengre perspektiv, og i lys at de utfordringer man står overfor, er dette imidlertid ikke bærekraftig. Det vil således fortsatt være behov for en betydelig omstilling og effektivisering i årene som kommer.

Kommunedirektøren mener likevel at man med årets forslag til budsjett og økonomiplan har lagt et forsvarlig grunnlag for driften i 2026, og påbegynt en prosess med omdisponering av midler for å møte endrede i rammebetingelser.

Omstillingsarbeidet vil fortsette inn i 2026 med målsetting om å redusere bruken av fondsmidler i budsjettåret, og videre gjennom planperioden gjennom de årlige rulleringene av økonomiplanen

Konklusjon

Kommunedirektøren vil anbefale at foreliggende forslag til budsjett 2026 og økonomiplan for perioden 2027-29 vedtas som formannskapetets innstilling i saken, og legges ut til offentlig høring før behandling i kommunestyret 11. desember 2025.

Vedlegg

Budsjettdokument 2026

Momentum Budsjettnotat - Drangedal kommune 2026

Budsjett for kontrollutvalgsarbeid og revisjon 2026